

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR-4101-19-05/2013

P/13/190

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

1247
R GN

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/190 – Prawidłowość wykorzystania środków publicznych na przygotowanie polskich sportowców do udziału w Igrzyskach XXX Olimpiady w Londynie
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Grzegorz Niemczyk, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 87145 z 7 lutego 2014 r. 2. Cezary Mazik, inspektor kp., upoważnienie do kontroli nr 87128 z 27 stycznia 2014 r.
Jednostka kontrolowana	Polski Związek Szermierczy, ul. Grójecka 65a, 02-094 Warszawa (dalej: „PZS” lub „Związek”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Konopka, Prezes PZS ¹

(Dowody: akta kontroli str.1-4)

(Dowody: akta kontroli str. 12-27)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność PZS w zakresie wykorzystania w latach 2009-2012 środków publicznych na przygotowanie polskich sportowców do udziału w Igrzyskach XXX Olimpiady w Londynie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Na powyższą ocenę składają się pozytywne mimo stwierdzonych nieprawidłowości oceny częściowe w poddanych kontroli obszarach: [1] gospodarowania środkami budżetowymi na prowadzenie przygotowań zawodników kadry narodowej do Igrzysk Olimpijskich Londyn 2012 (dalej: „IO Londyn 2012” lub „IO”) ze szczególnym uwzględnieniem pozyskania, wydatkowania i rozliczenia dotacji oraz [2] planowania i zabezpieczania organizacyjnego przygotowań zawodników kadry narodowej do IO Londyn 2012 oraz stopnia realizacji przyjętych celów w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą PZS prawidłowo realizował zadania publiczne w zakresie przygotowywania członków kadry narodowej w szermierce do współzawodnictwa sportowego w oparciu o programy przygotowań do IO Londyn 2012 oraz programy przygotowań do mistrzostw świata i Europy w dyscyplinach olimpijskich. W szczególności Związek przeznaczył większość, 88,6%, otrzymanych od Ministra Sportu i Turystyki (dalej: „Minister Sportu”) środków publicznych na finansowanie bezpośrednich kosztów szkolenia zawodników, w tym 59,2% na koszty szkolenia i 29,4% na koszty wspomaganie szkolenia. Udział kosztów pośrednich (kosztów organizacji szkolenia) w kosztach bezpośrednich (kosztach szkolenia i jego wspomaganie) nie przekraczał dopuszczalnego limitu 20%, który wynikał z zarządzeń Ministra Sportu określających zasady finansowania przygotowań polskich sportowców do igrzysk olimpijskich oraz do udziału

¹ Adam Konopka zajmuje stanowisko Prezesa Związku od dnia 27 listopada 2012 r. Wcześniej, tj. od dnia 20 grudnia 2008 r. do dnia 9 grudnia 2012 r., funkcję tę sprawował Jacek Bierkowski.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym³ (dalej: „Zarządzenia”). Powierzone Związkowi, na podstawie umów dotacyjnych, zadania publiczne zostały zrealizowane w pełnym zakresie rzeczowym i finansowym, a wydatki Związku były ponoszone zgodnie z obowiązującymi zasadami. W procesie przygotowania zawodników kadry narodowej w szermierce do IO Londyn 2012 Związek zapewnił odpowiedni udział profesjonalnej kadry zarządzającej, szkoleniowej i współpracującej.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości polegały na:

- wydatkowaniu środków publicznych pochodzących z dotacji Ministra Sportu⁴ w kwocie 420,29 zł niezgodnie z przeznaczeniem, tj. wydatkowania ich na działania niezwiązane bezpośrednio z realizacją celów wskazanych w zawartych umowach dotacyjnych oraz Zarządzeniach,
- niedokonaniu zwrotu na rzecz Ministerstwa Sportu kwoty odsetek z tytułu oprocentowania rachunku bankowego, na którym były zgromadzone środki publiczne przyznane w dwóch umowach dotacji⁵, do czego zobowiązywały zapisy tych umów,
- niedochowaniu terminu zwrotu na rzecz Ministerstwa Sportu niewykorzystanej części dotacji⁶,
- wypłaceniu stypendiów sportowych dla zawodników kadry narodowej z naruszeniem terminu wynikającego z § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sportu w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej⁷,
- nieobjęciu w 2009 r. wszystkich zawodników kadry narodowej obowiązkowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, co było niezgodne z art. 31 ust. 1 i 3 ustawy o sporcie kwalifikowanym⁸.

Na obniżenie oceny ogólnej wpłynął również brak opracowania przez Związek strategii rozwoju szermierki w Polsce.

³ Zarządzenia Ministra Sportu i Turystyki: [1] nr 35 z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie wprowadzenia zasad programowych powierzenia polskim związkom sportowym i innym podmiotom przygotowań olimpijskich oraz przygotowań do udziału w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym kadry narodowej w dyscyplinach olimpijskich i nieolimpijskich na rok 2009, [2] nr 35 z dnia 6 listopada 2009 r. w sprawie „Programu realizacji zadań publicznych w zakresie przygotowań olimpijskich oraz przygotowań do udziału w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym kadry narodowej w sportach olimpijskich i nieolimpijskich”, [3] nr 30 z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie „Programu realizacji zadań publicznych w zakresie przygotowań olimpijskich oraz przygotowań do udziału w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym kadry narodowej w sportach olimpijskich i nieolimpijskich” i nr 31 z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia zasad przyznawania i rozliczania dotacji celowych dla polskich związków sportowych na dofinansowanie zadań publicznych związanych z przygotowaniem kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy ze środków budżetowych na 2011 r., [4] nr 24 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie „Programu dofinansowania zadań związanych z przygotowaniem kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy w roku 2012”.

⁴ Przyznanych na podstawie umowy nr 2/52/IO/DSKM/B z dnia 23 stycznia 2009 r.

⁵ Umowy nr 0125/0054/KPL/DSKM/B z dnia 19.02.2010 r. i nr 2011/0005/0043/Udot/55/DSW z dnia 8 lutego 2011 r.

⁶ Przyznanej na podstawie umowy nr 2012/0068/0011/UDOT/KP/DSW z dnia 31 stycznia 2012 r.

⁷ Rozporządzenie z dnia 20 września 2006 r., Dz. U. Nr 169, poz. 1213 ze zm.

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., Dz. U. Nr 155, poz. 1298 ze zm.

2 *an*

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Gospodarowanie środkami budżetowymi na prowadzenie przygotowań zawodników kadry narodowej do IO Londyn 2012, ze szczególnym uwzględnieniem pozyskania, wydatkowania i rozliczenia dotacji

Opis stanu
faktycznego

1.1. W ramach publicznego systemu przygotowań olimpijskich kadry narodowej w szermierce w latach 2009-2012 Związek zrealizował zadania o łącznej wartości 29.867.873,48 zł. Zostały one sfinansowane dotacjami celowymi pozyskanymi z budżetu państwa w wysokości 27.593.101,70 zł (92,4%), środkami dotacji z budżetu Miasta Stołecznego Warszawy oraz budżetu Dzielnicy Ursynów wynoszącymi 62.942,28 zł (0,2%) oraz środkami spoza sektora finansów publicznych w wysokości 2.211.829,50 zł (7,4%). Środki te pochodziły z działalności statutowej PZS i zrzeszonych w nim klubów oraz od sponsorów.

Wydatkowane przez PZS dotacje celowe z budżetu państwa (27.593.101,70 zł) zostały pozyskane przez Związek na podstawie jedenastu zawartych z Ministrem Sportu umów⁹ w sprawie dofinansowania zadania publicznego dotyczącego przygotowań olimpijskich Londyn 2012 oraz przygotowań do mistrzostw świata (dalej: „MŚ”) i mistrzostw Europy (dalej: „ME”) w dyscyplinach olimpijskich. W 2009 r. zrealizowano cztery umowy o wartości 6.539.970,00 zł, w 2010 r. dwie umowy o wartości 7.301.559,22 zł, w 2011 r. trzy umowy o wartości 7.256.841,00 zł oraz w 2012 r. dwie umowy o wartości 6.494.731,48 zł. Cztery¹⁰ z jedenastu zrealizowanych umów dotyczyły programów indywidualnych o łącznej wartości zadań 4.802.098 zł¹¹. Pozostałe siedem, które opiewały łącznie na kwotę 25.065.775 zł¹², dotyczyły grupowych przygotowań olimpijskich i do MŚ lub ME w dyscyplinach/sportach olimpijskich.

(Dowody: akta kontroli str. 533-967, 969-979)

Potrzeby finansowe zgłaszane przez PZS do Ministerstwa Sportu i Turystyki (dalej: „Ministerstwo Sportu”) opierały się na planach szkoleniowych Związku, które w szczególności uwzględniały kalendarz Światowej oraz Europejskiej Federacji Szermierczej. Na tej podstawie trenerzy poszczególnych konkurencji szermierczych przedstawiali plany organizacji szkolenia w poszczególnych konkurencjach wraz z liczbą planowanych działań. Na podstawie planów szkoleniowych wyliczano koszty szacunkowe każdej akcji. Powstawał roczny plan kosztowy podzielony na konkurencje i grupy szkoleniowe. Koszty wyliczane były na podstawie danych kosztowych z poprzedniego roku i zwiększone o średnioroczną stopę inflacji. Na podstawie przyjętych założeń Związek składał do Ministerstwa Sportu wstępny wniosek o udzielenie dotacji. Po otrzymaniu z Ministerstwa Sportu pisemnej informacji o wysokości przyznanych środków, składany był wniosek ostateczny.

W przypadku siedmiu z jedenastu (64%) ww. umów doszło do obniżenia wnioskowanej przez PZS kwoty dotacji, łącznie o 11.240.132,12 zł (różnica pomiędzy kwotą wnioskowaną, a otrzymaną) oraz 10.276.200,42 zł (różnica pomiędzy kwotą wnioskowaną, a ostatecznie wydatkowaną). Łączna kwota dotacji na koszty szkolenia (grupa I kosztów) uległa obniżeniu o 7.311.445,41 zł, na koszty wspomagania szkolenia (grupa II kosztów) uległa obniżeniu 3.079.838,78 zł, a na koszty pośrednie (grupa III kosztów) – o 848.847,93 zł.

Minister Sportu nie informował Związku o przyczynach przyznania dotacji w kwotach mniejszych niż wnioskowane. Jak wyjaśnili Prezes PZS oraz Sekretarz PZS,

⁹ Wartość umów uwzględnia aneksy zawarte w czasie ich trwania.

¹⁰ Umowy: 0125/0054/KPL/DSKM/B z dnia 19.02.2010 r., 2011/0015/0043/Udot/55/KP/DSW z dnia 9 lutego 2011 r., Aneks 2011/0065/0043/Udot/55/KP/DSW do umowy 125/0054/KPL/DSKM/B z dnia 25 lutego 2011 r. i 2012/0018/0043/Udot/55/KP/DSW z dnia 9 lutego 2012 r.

¹¹ Z tego 4.694.098 zł (98% wartości zadania) – dotacja oraz 108.000 zł (2%) – środki własne oraz pozyskane od sponsorów.

¹² Z tego 22.899.003 zł (91% wartości zadania) – dotacja oraz 2.166.772 zł (9% wartości zadania) – środki własne.

K GW

w przypadku zmniejszenia wnioskowanych kwot dotacji Związek dokonywał analizy niezbędnych kosztów, jakie muszą zostać poniesione, aby przygotować pierwszą reprezentację do najważniejszych startów. Ze względu na rankingi PZS musiał utrzymać jak największą liczbę startów międzynarodowych, rezygnując z innych możliwych kosztów. Przyznanie dotacji w kwotach niższych niż wnioskowane powodowało konieczność skupienia się tylko i wyłącznie na reprezentantach oraz na bezpośrednim zapleczu zawodników rezerwowych. Miało to wpływ na nieosiąganie przez pion szkolenia zakładanych celów szkoleniowych. Dużo mniejsza liczba zawodników mogła realizować plan szkolenia trenera, co wpływało na gorsze wyszkolenie grupy i spadek w rankingu naszych reprezentantów. Szkolenie zawodników w szermierce jest procesem ciągłym. Zawężenie szkolenia do podstawowych zawodników zmniejsza szanse wyszkolenia zawodników młodszych, co niewątpliwie wpływa na wyniki naszego sportu w kolejnych latach. Zmniejszenie finansowania realizacji działań PZS zdecydowanie skupiło cele Związku wokół IO w 2012 r., ograniczając jednocześnie jego aktywność w innych obszarach działalności takiej jak: [1] szkolenie trenerów, instruktorów oraz sędziów, [2] promowanie szermierki w kraju, [3] minimalizowanie organizowania działalności edukacyjnej wśród młodych adeptów naszego sportu.

(Dowody: akta kontroli str. 533-967, 969-979, 28-46, 1017-1018, 992-994)

Stosunek wartości programów przygotowań olimpijskich do przychodów statutowych Związku w latach 2009-2012 wyniósł 77%, najwięcej w 2012 r. – 80%, a najmniej w 2009 r. – 72%. Wszystkie dotacje budżetowe przyznane Związkowi przez Ministra Sportu w okresie objętym kontrolą stanowiły 99,35% przychodów statutowych Związku¹³ oraz 96,39% przychodów ogółem Związku (36.886.683,43 zł¹⁴).

Stosunek wartości programów przygotowań olimpijskich do wydatków statutowych Związku w latach 2009-2012 wyniósł ogółem 75%¹⁵. Jednocześnie w tym okresie wartość wszystkich dotacji otrzymanych od Ministra Sportu stanowiła 92,55% kosztów ogółem poniesionych przez Związek, wynoszących 38.356.541,79 zł¹⁶.

W okresie objętym kontrolą wartość zobowiązań i rezerw na zobowiązania Związku była najwyższa w 2009 r. – 221.126,42 zł, a najniższa w 2012 r. – 79.741,48 zł.

W latach 2009-2012 wynik finansowy z działalności statutowej Związku był ujemny i oscylował pomiędzy (-) 166.113,26 zł w 2009 r., a (-) 327.027,97 zł w 2010 r.¹⁷. Wyniki finansowe PZS ogółem również były ujemne. W okresie objętym kontrolą Związek odnotowywał straty zwiększające koszty roku następnego¹⁸.

(Dowody: akta kontroli str. 533-967, 975-978)

1.2. W okresie objętym kontrolą PZS wydatkował środki z udzielonych mu przez Ministra Sportu dotacji na cele związane z programami przygotowań olimpijskich łącznie w kwocie 27.593.101,70 zł. Koszty szkolenia (grupa I kosztów)¹⁹ stanowiły 59,2% kwoty wydatkowanych dotacji i wyniosły 16.346.915,63 zł. Koszty wspomaganie szkolenia (grupa II kosztów)²⁰ miały 29,4% udział w wartości dotacji

¹³ Związek otrzymywał dotacje na sport kwalifikowany, szkolenie młodzieży i dzieci.

¹⁴ W 2009 r. – 98% przychodów ogółem wynoszących 9.266.909,73 zł, w 2010 r. – 97,68% przychodów ogółem wynoszących 9.587.681,74 zł, w 2011 r. – 94,92% przychodów ogółem wynoszących 9.560.846,60 zł oraz w 2012 r. – 94,55% przychodów ogółem wynoszących 8.471.245,36 zł.

¹⁵ Najwięcej w 2012 r. – 78%, a najmniej w 2009 r. – 71%.

¹⁶ W 2009 r. – 94,8% kosztów ogółem wynoszących 9.602.982,70 zł, w 2010 r. – 93,43% kosztów ogółem wynoszących 9.969.187,80 zł, w 2011 r. – 91,14% kosztów ogółem wynoszących 9.953.343,33 zł oraz w 2012 r. – 90,70% kosztów ogółem wynoszących 8.831.027,96 zł.

¹⁷ W 2011 r.: (-) 258.851,06 zł, w 2012 r.: (-) 214.853,81 zł.

¹⁸ Strata w wysokości: za 2009 r. – 336.072,97 zł, za 2010 r. – 381.506,06 zł, za 2011 r. – 385.068,12 zł oraz za 2012 r. – 359.782,60 zł.

¹⁹ Na koszty szkolenia składały się koszty z kategorii: [1] zgrupowania i konsultacje krajowe, [2] zgrupowania zagraniczne, [3] zawody krajowe, [4] zawody zagraniczne, [5] zawody mistrzowskie (ME i MS), [6] badania diagnostyczne/monitoring, [7] stypendia sportowe (stypendia w okresie 2011-2012).

²⁰ Na koszty wspomaganie szkolenia składały się koszty z kategorii: [1] doszkalanie, [2] suplementy, diety, odżywki, [3] zakup sprzętu sportowego i specjalistycznego, [4] składki do organizacji międzynarodowych, [5] wynagrodzenia osobowe.

R. Gw.

i wyniosły 8.101.523,07 zł. Koszty organizacji szkolenia (koszty pośrednie, grupa III kosztów) stanowiły 11,4% kosztów dotacji i wyniosły 3.144.663,00 zł.

Koszty organizacji szkolenia (koszty pośrednie) stanowiły 13% kosztów bezpośrednich poniesionych w ramach udzielonych dotacji. We wszystkich jedenastu zrealizowanych umowach dotacyjnych koszty pośrednie nie przekroczyły wyznaczonego w nich, wynikającego także z Zarządzeń, poziomu 20% udziału w kosztach bezpośrednich.

Koszty wynagrodzeń oraz pochodnych od nich, wchodzących w skład kosztów pośrednich, wyniosły ogólnie 2.070.343,02 zł, co stanowiło 66% tych kosztów oraz 8% wartości łącznej otrzymanych dotacji.

(Dowody: akta kontroli str. 533-967, 973-974)

1.3. Badanie szczegółowe przeprowadzono na próbie czterech z jedenastu ww. umów dotacji, w tym dwóch umowach dotyczących przygotowań do MŚ lub ME w sportach olimpijskich²¹ oraz dwóch umowach dotyczących przygotowań do Igrzysk Olimpijskich Londyn 2012²² razem w kwocie 16.993,3 tys. zł (co stanowi 61,6% wartości przyznanych w kontrolowanym okresie dotacji).

Zgodnie z Zarządzeniami dofinansowanie do realizowanych w latach 2009-2012 programów przygotowań olimpijskich Związek uzyskał na podstawie złożonych do Ministerstwa Sportu wniosków (ofert), zawierających plany rzeczowo-finansowe zgłaszanych do dofinansowania działań na każdy rok budżetowy oraz komplety wymaganych w świetle Zarządzeń dokumentów. PZS nie posiadał dokumentacji świadczącej o przeprowadzeniu oceny formalnej i merytorycznej składanych wniosków oraz o poddawaniu ich opiniowaniu przez Ministra Sportu (wg kryteriów określonych w Zarządzeniach), a także o pozyskiwaniu przez Ministra Sportu dodatkowych opinii jednostek zewnętrznych w celu zapewnienia obiektywnej i fachowej oceny przyjętych do dofinansowania programów szkoleniowych i kosztów wspomagania szkolenia. Jak wyjaśnił Prezes Związku, PZS nie dysponuje żadną dokumentacją dotyczącą oceny wniosków (ofert) dotacyjnych przez Ministra Sportu.

Objęte kontrolą cztery złożone przez Związek w Ministerstwie Sportu wnioski (oferty) zostały podpisane przez osoby upoważnione do ich złożenia. Stanowiące element wniosków oświadczenia o braku zaległości w uiszczaniu podatków, opłat i składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, stanowiące elementy wymagane wniosków dotacyjnych, były zgodne z prawdą.

(Dowody: akta kontroli str. 533-967, 28-46, 1198-1205)

W okresie objętym kontrolą PZS w zasadzie realizował, wynikające z Zarządzeń obowiązki w zakresie prowadzenia odpowiedniej dokumentacji (wszystkie cztery umowy). Prowadzona była dokumentacja przyznawania zawodnikom produktów leczniczych, wyrobów medycznych i suplementów diety, dokumentacja dystrybucji sprzętu sportowego oraz rejestr zamówień publicznych. Związek nie prowadził natomiast dokumentacji medycznej zawodników kadry narodowej oraz dokumentacji przeprowadzonych badań diagnostycznych. Jak wyjaśnił Prezes Związku, ww. dokumenty są w posiadaniu Centralnego Ośrodka Medycyny Sportowej i zawodników.

(Dowody: akta kontroli str. 1198-1204, 1017-1018)

[6] wynagrodzenia bezosobowe, [7] działalność gospodarcza (np. koszty pracy trenerów prowadzących działalność gospodarczą) oraz [8] stypendia sportowe (stypendia w okresie 2009-2010).

²¹ Umowa 2012/0022/0043/Udot.55/DSW z dnia 13 lutego 2012 r. Przygotowanie do mistrzostw świata lub Europy w sportach olimpijskich opiewająca na 5.834.000 zł oraz umowa 2011/0005/0043/Udot.55/DSW z dnia 8 lutego 2011 r. Przygotowania do Mistrzostw Świata lub Europy w sportach olimpijskich opiewająca na 5.116.474 zł (po zmianach).

²² Umowa 2/52/IO/DSKM/B z dnia 23 stycznia 2009 r. Przygotowania olimpijskie Londyn 2012 – opiewająca na 4.149.800 zł (po zmianach) oraz umowa 0125/0054/KPL/DSKM/B z dnia 9 lutego 2010 r. Przygotowania Olimpijskie - Klub Polska 2012 opiewająca na 1.893.000 zł (po zmianach).

Związek wydatkował środki publiczne przyznane na podstawie czterech skontrolowanych umów zgodnie z przeznaczeniem, i warunkami umów dofinansowania w zakresie zachowania: [1] zaplanowanej struktury wydatków w poszczególnych grupach kosztowych, [2] ograniczeń dotyczących udziału kosztów pośrednich w kosztach bezpośrednich realizacji dotowanego zadania, [3] ograniczeń w finansowaniu wynagrodzeń kadry zarządzającej, szkoleniowej i współpracującej w prowadzeniu przygotowań olimpijskich, [4] wymogu przeprowadzania konkursów na stanowiska wymagane Zarządzeniami.

W większości²³ przypadków stypendia sportowe przyznane zawodnikom kadry narodowej wypłacane były w terminie wynikającym z § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej, tj. do 15 dnia każdego miesiąca.

(Dowody: akta kontroli str. 1198-1204, 995-1014, 1035-1055)

W okresie objętym kontrolą PZS stosował mechanizmy zapewniające oszczędność wydatkowania środków publicznych pochodzących z dotacji (do czego zobowiązywały także umowy dotacyjne), które polegały na dokonywaniu wyboru dostawców niektórych usług i towarów w określonych w Prawie zamówień publicznych²⁴ trybach: [1] przetargu nieograniczonego (16 przypadków)²⁵, [2] negocjacji bez ogłoszenia (jeden przypadek)²⁶, [3] zapytania o cenę (dwa przypadki)²⁷, oraz [4] z wolnej ręki (osiem przypadków)²⁸. Prezes Związku wyjaśnił, że w celu oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi Związek stosował przepisy dotyczące zamówień publicznych oraz dokonywał planowych, skrupulatnych i celowych zakupów.

(Dowody: akta kontroli str. 28-46, 1198-1204, 1019-1034)

Szczegółowe badanie dokumentacji źródłowej wydatkowania i rozliczenia przez Związek w latach 2009-2012 środków dotacji w łącznej wysokości 1.115.706,61 zł²⁹ wykazało, że:

- wydatki PZS były ponoszone w wymaganym terminie, tj. w okresie od 1 stycznia do dnia 31 grudnia roku, na który dotacja została przyznana, co było zgodne z art. 144 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z 2005 r.³⁰ oraz art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych³¹,
- wydatki były ponoszone w wysokości wynikającej z prawidłowo wystawionych dowodów księgowych,
- na oryginałach dowodów księgowych (faktur, rachunków) zamieszczano trwałą adnotację o ich finansowaniu ze środków Ministerstwa Sportu w kwocie przedstawionej w rozliczeniu umowy dotacji,
- zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości³², dowody księgowe zawierały potwierdzenie ich kontroli pod kątem merytorycznym, formalno-rachunkowym i były zatwierdzane do wypłaty przez upoważnionych pracowników

²³ 108 ze 133 (81,2%) próby obejmującej stypendia wypłacane w grudniu każdego roku z okresu objętego kontrolą.

²⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r., Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

²⁵ Zakup specjalistycznego sprzętu szermierczego, organizacja obozów uczniowskich i młodzieżowych, rezerwacja oraz wystawianie biletów lotniczych, świadczenie usług przewozowych.

²⁶ Zakup biletów lotniczych.

²⁷ Zakup odżywek.

²⁸ Organizacja obozów sportowych dla uczniów i młodzieży, usługi hotelarskie wraz z organizacją wyjazdu na MŚ seniorów w Antalwa, zakup sprzętu sportowego i sportowego osobistego, dostawa specjalistycznego sprzętu szermierczego i bilety lotnicze.

²⁹ Objęte badaniem wydatki opiewające łącznie na 1.115.706,61 zł stanowiły 5,88% wydatków sfinansowanych ze środków dotacji budżetowej w ramach czterech poddanych badaniu umów dotyczące: zgrupowań i konsultacji krajowych – 161.485,77 zł (14,5%), zgrupowań zagranicznych – 28.149,72 zł (2,5%), zawodów krajowych – 47.495,15 zł (4,3%), zawodów zagranicznych – 474.401,47 zł (42,5%), imprez rangi mistrzowskiej – 313.621,99 zł (28,1%) i zakupu sprzętu sportowego – 32.168,67 zł (2,9%) oraz innych wydatków (koszty pośrednie, doszkalań, zakupu odżywek) – 58.383,84 zł (5,2%).

³⁰ Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r., Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

³¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r., Dz. U. z 2013 r., 885 ze zm.

³² Ustawa z dnia 29 września 1994 r., Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

Związku, jak również zawierały wskazanie ich ujęcia w księgach rachunkowych oraz daty i formy dokonania płatności,

- co do zasady wydatki były przypisywane do właściwej umowy dofinansowania i były bezpośrednio związane z jej realizacją³³, a także mieściły się w zakresie przeznaczenia dotacji, które było określone w Zarządzeniach na dany rok, (wyjątek stanowiły wydatki rozliczone jednej umowie dotacyjnej razem w kwocie 420,29 zł, stanowiące 0,04% badanej próby wydatków, opisane szczegółowo w sekcji dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości).

(Dowody: akta kontroli str. 1198-1204, 1064-1073, 1074-1197, 1208-1234)

1.4. Wszystkie ww. dotacje przyznane Związkowi przez Ministra Sportu zostały poprawnie rozliczone. W sprawozdaniach końcowych z realizacji zadań w ramach programów przygotowań olimpijskich i deklaracjach końcowych rozliczeń dotacji Związek zawarł prawdziwe dane. Wszystkie przesłane do Ministerstwa Sportu rozliczenia zostały zaakceptowane pod względem finansowym i rzeczowym. Wszystkie rozliczenia i sprawozdania końcowe zostały złożone przez Związek w terminach określonych umowami. Wysokość rozliczonych wydatków była zgodna z zapisami ewidencji księgowej, przedłożonymi do rozliczenia dotacji zestawieniami faktur/rachunków oraz źródłowymi dowodami księgowymi (w zakresie badanej próby dowodów księgowych).

(Dowody: akta kontroli str. 533-967, 1056-1058, 1198-1204)

1.5. Z łącznej kwoty dotacji w wysokości 27.598.770,22 zł otrzymanych w okresie objętym kontrolą na podstawie ww. jedenastu umów, Związek wykorzystał 27.593.101,70 zł, tj. 99,98% przyznanych środków.

W dwóch przypadkach niewykorzystane w pełni środki dotacji, w łącznej wysokości 5.668,52 zł³⁴, zostały zwrócone przez Związek na rachunek Ministerstwa Sportu.

W przypadku dwóch z czterech³⁵ kontrolowanych umów Związek nie osiągnął zakładanego celu wynikowego. W 2011 r. gorzej niż planowano wypadł występ drużyny mężczyzn w szpadzie na ME i MŚ³⁶. W 2012 r. nie wszyscy zawodnicy zakwalifikowali się na IO oraz nie osiągnięto planowanych zdobyczy medalowych³⁷. Prezes Związku wyjaśnił, że wynikało to z ograniczenia środków budżetowych przeznaczanych na przygotowania olimpijskie. Tylko drużyna szpady kobiet była finansowana na wystarczającym poziomie, a przeznaczenie środków na jedną najmocniejszą konkurencję negatywnie wpłynęło na przygotowania innych, stąd brak osiągnięcia zaplanowanych wyników.

W okresie objętym kontrolą Związek wywiązywał się z określonych w Zarządzeniach obowiązków w zakresie uzgadniania założeń i sprawozdawania z wyników startów zawodników kadry narodowej na głównych zawodach sezonu (zawodach rangi mistrzowskiej). PZS nie posiadał dokumentacji w zakresie weryfikowania tych dokumentów w Ministerstwie Sportu.

(Dowody: akta kontroli str. 533-967, 1198-1204, 1056-1058, 1237-1246)

1.6. Minister Sportu przeprowadził w Związku dwie kontrole które dotyczyły wydatkowania w latach 2009-2012 środków publicznych pochodzących z dotacji udzielonych na finansowanie zadań z zakresu przygotowań olimpijskich do IO Londyn 2012 oraz przygotowań do mistrzostw świata lub Europy w sportach olimpijskich.

³³ Służyły realizacji celu zawartej umowy oraz zostały poniesione w zakresie i standardach niezbędnych do jego osiągnięcia.

³⁴ 400 zł z tytułu umowy 2368/52/DSKM/B z dnia 26.11.2009 r. i 5.268,52 zł z tytułu umowy 2012/0018/0043/Udot/55/KP/DSW z dnia 09.02.2012 r.

³⁵ Umowa 2011/0005/0043/Udot/55/DSW z 08.02.2011 r. oraz umowa 2012/0022/0043/Udot/55/DSW z dnia 13.02.2012 r.

³⁶ Na ME i MŚ drużyna zajęła 11 miejsce, przy zakładanym miejscu – odpowiednio – 1-6 i 1-8.

³⁷ Nie osiągnięto celu w zakresie braku kwalifikacji do IO drużyny szpady kobiet, drużyny i indywidualnie florecistów mężczyzn. Medalu IO Londyn 2012 nie zdobyto medali w szabli kobiet oraz we florecie kobiet.

W okresie od 7 maja do 2 czerwca 2010 r. została przeprowadzona kontrola w zakresie realizacji zaleceń pokontrolnych Ministra Sportu z dnia 13 stycznia 2009 r. Kontrola ta w niewielkim stopniu obejmowała wykorzystania środków publicznych pochodzących z dotacji³⁸.

W okresie od 7 do 15 maja 2013 r. została przeprowadzona kontrola dotycząca prawidłowości wykorzystania środków publicznych związanych z realizacją w 2012 r. programu indywidualnego, w ramach projektu Klub Polska Londyn 2012³⁹. W wyniku tej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Sporządzona przez biegłego rewidenta opinia z badania sprawozdania finansowego Związku za 2012 r. nie zawiera uwag w zakresie wykorzystywania środków publicznych pochodzących z dotacji udzielonych przez Ministra Sportu.

W każdym roku z okresu objętego kontrolą działalność Związku była kontrolowana przez jego Komisję Rewizyjną. W wyniku tych kontroli Komisja Rewizyjna nie formułowała uwag bezpośrednio odnoszących się do wykorzystywania środków publicznych pochodzących z dotacji udzielonych przez Ministra Sportu⁴⁰.

(Dowody: akta kontroli str. 1059-160)

Ministerstwo Sportu dokonywało kontroli prawidłowości oraz prawdziwości danych i oświadczeń przedstawianych przez Związek w sprawozdaniach końcowych z realizacji zadań w ramach programów przygotowań olimpijskich i deklaracjach końcowego rozliczenia dotacji poprzez żądanie przesłania przez Związek wybranych dokumentów. W latach 2009-2012 kontrola ta objęła dwie umowy⁴¹. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(Dowody: akta kontroli str. 1059-1060)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do kosztów umowy 2/52/IO/DSKM/B z dnia 23 stycznia 2009 r. zaliczono 420,29 zł⁴² z tytułu zawodów mistrzowskich ME, mimo że koszty te dotyczyły kongresu European Fencing Confederation (EFC)⁴³. Prezes Związku wyjaśnił, że organizowanie kongresu EFC podczas zawodów ME jest kultywowaną od wielu lat tradycją. Jest wtedy szansa na zgromadzenie w jednym miejscu przedstawicieli wszystkich federacji krajowych, a reprezentanci Polski na kongresie byli jednocześnie członkami reprezentacji na ME. W ocenie NIK uczestnictwo w kongresie EFC nie ma wpływu na wynik startu zawodników na zawodach mistrzowskich i w świetle ww. umowy oraz Zarządzeń nie powinno być rozliczane przez Związek jako koszt zawodów mistrzowskich. Należy podkreślić, że opis źródłowego dowodu księgowego wskazywał na wydatek poniesiony z tytułu uczestnictwa w kongresie EFC, a nie w ME.

(Dowody: akta kontroli str. 1198-1204, 1064-1073, 1074-1197, 1208-1234)

2. Od przechowywanych na rachunkach bankowych środków dotacji pozyskanych z Ministerstwa Sportu na podstawie dwóch umów⁴⁴, Związek uzyskał w kontrolowanym okresie dodatkowe przychody (odsetki) w łącznej kwocie 32,23 zł.

³⁸ W tym zakresie zalecenia pokontrolne dotyczyły niezwłocznego opracowania i wdrożenia systemu kontroli nad realizacją umów na zadania zlecone ze szczególnym uwzględnieniem rozliczania w zakresie merytorycznym.

³⁹ Na podstawie umowy 2012/018/0043/UDot/55/KP/DSW z dnia 09.02.2012 r.

⁴⁰ Komisja rewizyjna stwierdziła, że: [1] pod decyzją z dnia 11.12.2009 r. w sprawie wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nie było podpisu Prezesa PZS, co mogło skutkować nieważnością postępowania o udzielenie zamówienia, [2] po przeprowadzeniu przetargu na bilety lotnicze, ich ceny w stosunku do zakupów z wolnej ręki wzrosły o 30-40%, zwłaszcza na terenie Europy [3] Zarząd Związku nie opracował strategii rozwoju szermierki w Polsce.

⁴¹ Umowę 89/52/DSKM/B z dnia 18.02.2009 r., gdzie sprawdzeniu podlegały dokumenty źródłowe potwierdzające wydatkowanie środków dotacji podczas Zgrupowania szkoleniowego w Szabli Mężczyzn w Cetniewie oraz umowę 2012/0018/0043/UDot/55/KP/DSW z dnia 09.02.2012 r., gdzie sprawdzeniu podlegały dokumenty potwierdzające wydatkowanie środków dotacji podczas Pucharu Świata w Shanghai-u (fiolet kobiet) oraz Pucharu Świata w Bolonii (szabla kobiet).

⁴² Na podstawie dokumentu PK 47/07.

⁴³ Europejska Federacja Szermierki.

⁴⁴ Na podstawie umów: 0125/0054/KPL/DSKM/B z dnia 19.02.2010 r. i 2011/0005/0043/UDot/55/DSW z dnia 08.02.2011 r.

Wbrew zapisom zawartych umów dotacyjnych kwota ta nie została odprowadzona na rachunek Ministerstwa Sportu. Prezes Związku wyjaśnił, że środki z tytułu odsetek bankowych nie zostały przekazane nieumyślnie z przeoczenia.

(Dowody: akta kontroli str. 635-844, 1062-1063)

3. Niewykorzystana część dotacji w kwocie 400 zł z tytułu realizacji jednej z umów⁴⁵ została przekazana przez Związek na konto Ministerstwa Sportu w dniu 16 lutego 2010 r. mimo, że zgodnie z § 9 ust. 1 umowy kwota ta powinna zostać zwrócona do dnia 14 stycznia 2010 r. Prezes Związku wyjaśnił, że ww. środki nie zostały przekazane w terminie nieumyślnie, w wyniku przeoczenia.

(Dowody: akta kontroli str. 611-619, 1062-1063)

4. W 13 przypadkach w grudniu 2009 r. i w 12 przypadkach w grudniu 2010 r.⁴⁶ Związek wypłacił stypendia dla zawodników kadry narodowej po dniu 15 grudnia⁴⁷. Było to niezgodne z § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej, który przewidywał, że stypendia są wypłacane do 15 dnia każdego miesiąca. Prezes Związku wyjaśnił, że trudno ustalić dokładne przyczyny opóźnień. Mogło to być zbyt późne dostarczenie decyzji, sprawy związane ze złożonym przez zawodnika wnioskiem o zmianę przyznanego stypendium lub opóźniona o 1 dzień realizacja przelewów przez bank.

(Dowody: akta kontroli str. 1237-1246, 1035-1055, 995-1014)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w każdym roku okresu objętego kontrolą Związek ponosił stratę z działalności statutowej oraz ogółem. Dopiero w 2012 r. wysokość straty zaczęła się zmniejszać. Stan taki sprawia, że część środków, które mogłyby służyć szkoleniu zawodników pożytkowana jest na pokrycie straty z roku poprzedniego (strata zwiększa koszty roku poprzedniego⁴⁸).

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność PZS w zakresie gospodarowania środkami budżetowymi na prowadzenie przygotowań zawodników kadry narodowej do IO Londyn 2012, ze szczególnym uwzględnieniem pozyskania, wydatkowania i rozliczenia dotacji.

2. Planowanie i zabezpieczanie organizacyjne przygotowań zawodników kadry narodowej do IO Londyn 2012 oraz stopień realizacji przyjętych celów w tym zakresie

Opis stanu
faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą PZS nie posiadał strategii rozwoju szermierki w Polsce. Jak wyjaśnił Prezes Związku, strategia rozwoju szermierki jako dyscypliny olimpijskiej na lata 2010-2016 została opracowana w 2009 r. przez dyrektora sportowego PZS. Zarząd Związku nie przyjął jej jednak do realizacji.

(Dowody: akta kontroli str. 47, 48-73, 74-76)

Związek opracował natomiast dokument pn. „Strategia przygotowań szermierki do IO 2012”⁴⁹, który zawierał ogólne informacje dotyczące: [1] celów strategii, [2] planu realizacji zadań, [3] planu przygotowań do IO Londyn 2012, [4] zdolności motorycznych, [5] zdolności psychomotorycznych, [6] techniki i taktyki, [7] odnowy biologicznej, [8] kadry narodowej juniorów, [9] juniorów młodszych i młodzików, [10] szkolenia trenerów, [11] sędziowania.

(Dowody: akta kontroli str. 117-124)

⁴⁵ Umowa nr 2012/0068/0011/UDOT/KP/DSW z dnia 31.01.2012 r.

⁴⁶ Co stanowiło 18,8% próby obejmującej 133 stypendia wypłacane w grudniu każdego roku z okresu objętego kontrolą.

⁴⁷ Opóźnienie wyniosło od 1 do 8 dni.

⁴⁸ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z 15 listopada 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. z 2001 r. Nr 137, poz. 1539 ze zm.).

⁴⁹ Dokument ten nie zawiera informacji o jego autorze, dacie sporządzenia, sposobie przyjęcia lub zatwierdzenia przez władze Związku.

R GW

Ponadto w związku z przygotowaniem do IO Londyn 2012 w odniesieniu do każdej z sześciu konkurencji szermierczych⁵⁰ Związek opracował plany szkoleniowe na cykl przygotowań obejmujący lata 2009-2012⁵¹. Dokumenty te zawierały m.in.: [1] analizę poziomu dyscypliny oraz konkurencji, [2] założenia metodyczno-szkoleniowe i [3] założenia organizacyjno-szkoleniowe.

(Dowody: akta kontroli str. 125-150)

Przy opracowaniu najważniejszych dokumentów szkoleniowych PZS nie współpracował z żadną instytucją zewnętrzną. Wszystkie dokumenty zostały przygotowane przez Związek samodzielnie.

(Dowody: akta kontroli str. 151-155)

Prezes Związku wyjaśnił, że plany szkoleniowe dla każdej konkurencji corocznie były przygotowywane przez PZS. Właściwy dla danej konkurencji trener przygotowywał plan szkolenia na dany rok. Tak przygotowane plany opiniował dyrektor sportowy wraz z wiceprezesem ds. sportowych. W wyniku ostatecznym Zarząd PZS akceptował plany na dany rok, co zawsze było związane z podziałem środków na poszczególne konkurencje. Strategicznym dokumentem, na podstawie którego PZS prowadził swoją działalność szkoleniową w latach 2009-2012 (w tym przygotowanie olimpijskie) był więc zbiór 6 dokumentów dotyczących założeń cyklu olimpijskiego 2009-2012, oddzielnie dla każdej konkurencji szermierczej. W pozostałych obszarach działalności podstawowym dokumentem był Statut Związku oraz Plan Rozwoju PZS z 2012 r. Prezes Związku wyjaśnił także, że każdego roku Zarząd PZS przyjmuje założenia szkoleniowe na dany rok. Polski Związek Szermierczy jest stowarzyszeniem, którego roczny budżet w ok. 95% stanowią dotacje Ministra Sportu na realizację zadań zleconych w ramach środków budżetu państwa oraz Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. Dlatego też Związek w swojej działalności kieruje się również stosownymi zarządzeniami i wytycznymi Ministerstwa Sportu.

(Dowody: akta kontroli str. 74-150)

Wszystkie działania i cele zawarte w „Strategii...” oraz założeniach cyklu olimpijskiego 2009-2012, koncentrowały się na wywalczeniu kwalifikacji olimpijskiej do IO Londyn 2012. System kwalifikacji olimpijskiej w szermierce jest oparty na rankingu światowym Międzynarodowej Federacji Szermierki (FIE⁵²). W związku z tym cały system szkoleniowy PZS podporządkowany był kalendarzowi imprez i rankingowi FIE. Ponadto każdy roczny cykl sezonu kończył się startem na ME (cel pośredni cyklu szkolenia) i MŚ (cel bezpośredni cyklu szkolenia). Działania, zadania i cele PZS były przygotowywane – na okres cyklu olimpijskiego oraz rocznego cyklu szkolenia – przez fachowców od szkolenia szermierczego (trenerów szkolenia olimpijskiego), posiadających dużą wiedzę i doświadczenie w tym zakresie.

Jedynym miernikiem dla określenia stanu wytrenowania i stopnia realizacji założonych celów było miejsce zawodników w światowym rankingu FIE oraz miejsce wywalczone przez reprezentantów na zawodach Pucharu Świata, ME i MŚ (indywidualnie i drużynowo). Na podstawie wyników w poszczególnych zawodach trenerzy podejmowali decyzje personalne dotyczące zawodników, którzy będą startowali w kolejnych międzynarodowych zawodach. Po realizacji każdego cyklu, zakończonego Mistrzostwami Świata seniorów następowało podsumowanie szkolenia w danym roku, wyciągnięcie wniosków i zaproponowanie ewentualnych zmian na kolejny sezon. W szermierce plany szkoleniowe są opracowywane na okresy jednoroczne. Jednak bardzo często w trakcie danego roku dokonuje się

⁵⁰ Floret, szpada i szabla, osobno dla mężczyzn i dla kobiet.

⁵¹ Założenia cyklu olimpijskiego oraz wieloletni plan szkolenia.

⁵² Fr. Fédération Internationale d'Escrime.

zmian w zależności od możliwości i potrzeb szkoleniowych zawodników, co w konsekwencji powoduje korekty planów szkoleniowych dla tego roku.

(Dowody: akta kontroli str. 74-76, 151-155)

Prezes Związku wyjaśnił, że PZS nie był w stanie w żaden sposób zrealizować wszystkich założonych celów deklarowanych każdego roku Ministrowi Sportu. Było to spowodowane niewystarczającymi środkami finansowymi przeznaczonymi na przygotowania zawodników reprezentacji szermierczej do najważniejszych startów w każdym roku. Z tego powodu korygowano plany, które nie pozwalały w pełni realizować przyjętych wcześniej założeń i odpowiednio przygotować wszystkich reprezentantów. O sytuacji tej wielokrotnie informowano przedstawicieli Ministerstwa Sportu na naradach, przy ocenach startów oraz podczas weryfikacji szkolenia rocznego.

(Dowody: akta kontroli str. 151-155)

W związku z wywalczeniem srebrnego medalu na IO Pekin 2008 przez męską drużynę szpadzistów⁵³, czteroletni cykl olimpijski do IO Londyn 2012 dla tej konkurencji został przygotowany przez trenera kadry narodowej szpadzistów w identyczny sposób jak do IO Pekin 2008. Jednakże w 2010 r., podczas kongresu FIE, konkurencja ta została wycofana z programu IO Londyn 2012 r. W związku z tym ww. doświadczenia nie znalazły praktycznego zastosowania.

(Dowody: akta kontroli str. 151-155, 156-157, 158-163)

W zakresie zwiększenia efektywności zadań realizowanych w ramach programów przygotowań olimpijskich do IO Londyn 2012, PZS współpracował m.in. z: [1] Instytutem Sportu – w zakresie badań diagnostycznych zawodników i zawodniczek włączonych do szkolenia w programach indywidualnych lub ścieżkach indywidualnych. Efektem współpracy były darmowe badania przeprowadzone dla najlepszych zawodników PZS; [2] Centralnym Ośrodkiem Medycyny Sportowej – w zakresie monitoringu treningu szermierczego. Efektem współpracy było monitorowanie stanu wytrenowania zawodników PZS; [3] Centralnym Ośrodkiem Sportu – w zakresie organizowania większości zgrupowań w ośrodkach treningowych COS. Efektem współpracy było zapewnienie warunków szkoleniowych na dobrym poziomie; [4] Polskim Komitetem Olimpijskim – w zakresie opieki medycznej dla zawodników kadry narodowej w szermierce w ramach realizowanego przez PKOl wsparcia procesu przygotowań olimpijskich.

W okresie objętym kontrolą Związek nie współpracował z Zespołem Wsparcia Klubu Polska Londyn 2012.

(Dowody: akta kontroli str. 156-157)

2.2. Założenia startowe (plany wynikowe) dla zawodników kadry narodowej PZS na IO Londyn 2012 zostały zamieszczone w dokumencie pn. „Założenia startu w zawodach mistrzowskich”⁵⁴. Dokument ten zawierał m.in. proponowany skład reprezentacji Polski w szermierce, łącznie osiem osób⁵⁵ oraz prognozowane miejsce w zawodach szermierczych. W przypadku pięciu spośród ośmiu osób (62,5%) prognoza obejmowała miejsce medalowe w konkurencjach indywidualnych (miejsca 1-8 w konkurencjach: szpada kobiet, szpada mężczyzn, szabla kobiet, floret kobiet). Ponadto prognozowano miejsce medalowe w konkurencji drużynowej (miejsce 1-4 w konkurencji floret kobiet). Realne plany medalowe PZS obejmowały zdobycie dwóch medali olimpijskich.

Ww. plany były opracowywane na podstawie wiedzy oraz doświadczenia trenerów kadry narodowej, przygotowania i dyspozycji poszczególnych zawodników, a także

⁵³ Był to jedyny medal zdobyty przez polskich szermierzy na IO Pekin 2008.

⁵⁴ Standardowy druk Ministerstwa Sportu.

⁵⁵ W tym: szpada kobiet – 1 osoba, szpada mężczyzn – 1 osoba, szabla kobiet – 1 osoba, szabla mężczyzn – 1 osoba, floret kobiet – 4 osoby.

na podstawie międzynarodowych rankingów szermierczych. W pracach nad nimi Związek nie korzystał z pomocy Polskiego Komitetu Olimpijskiego oraz Zespołu Wsparcia Klubu PL 2012.

(Dowody: akta kontroli str. 28-46, 164-166)

2.3. W latach 2009-2012 w skład kadry zarządzającej Związku zaangażowanej w prowadzenie przygotowań olimpijskich wchodził: sekretarz generalny oraz dyrektor sportowy⁵⁶. Kadra trenerska PZS składała się z grupy szkoleniowców liczącej 76 osób, w tym: 10 trenerów szkolenia olimpijskiego, 8 asystentów szkolenia olimpijskiego, 9 trenerów szkolenia młodzieżowego, oraz 49 trenerów współpracujących (49 osób). Kadra zarządzająca PZS oraz trenerzy podstawowi byli zatrudnieni przede wszystkim na podstawie umowy o pracę na czas określony⁵⁷. Asystenci szkolenia olimpijskiego swoją pracę wykonywali w ramach umów o pracę na czas określony, umów-zleceń, a także w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Trenerzy współpracujący pracowali w ramach umów-zleceń oraz prowadzonej działalności gospodarczej. Dużą rolę w przygotowaniach olimpijskich odgrywali tzw. trenerzy współpracujący, powoływani na poszczególne akcje szkoleniowe, do dyspozycji trenerów szkolenia olimpijskiego. Ich praca polegała głównie na dawaniu lekcji indywidualnych zawodnikom kadry narodowej PZS oraz na prowadzeniu niektórych zajęć sportowych (przygotowanie ogólne). Ilość trenerów współpracujących była duża z uwagi na specyfikę dyscypliny sportu jaką jest szermierka, gdzie w trakcie zgrupowań lub konsultacji szkoleniowych zawodnik otrzymuje lekcje indywidualne. Z kadrą PZS współpracowała także szeroka grupa pozostałych osób, takich jak: specjaliści odnowy biologicznej/fizjoterapeuci/masażyści (19 osób), lekarze (1 osoba) oraz sparingpartnerzy (21 osób). Osoby te współpracowały z PZS w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub umowy-zlecenia. W okresie przygotowań olimpijskich występowały incydentalne przypadki współpracy z PZS bez wynagrodzenia lub finansowanej ze środków pozadotacyjnych (trener klubowy, sparingpartner, masażysta, fizjoterapeuta) osób powoływanych doraźnie na konkretną akcję szkoleniową (konsultacje, zgrupowanie, zawody zagraniczne). Dzięki takim sytuacjom PZS zapewniał sobie profesjonalne wsparcie szkoleniowo-rehabilitacyjne, ewentualnie pokrywając jedynie koszty uczestnictwa takiej osoby w akcji szkoleniowej. Wykonawca takiej usługi mógł natomiast liczyć na pozytywne referencje ze strony PZS, które wzbogacały jego życiorys zawodowy.

Sztab trenerski prowadzący reprezentację Polski w szermierce na IO Londyn 2012 składał się z siedmiu trenerów oraz fizjoterapeuty.

W ocenie NIK Związek zapewnił odpowiedni udział kadry zarządzającej, szkoleniowej oraz współpracującej w procesie przygotowania kadry narodowej do IO Londyn 2012.

(Dowody: akta kontroli str. 164-166, 171-177)

2.4. W latach 2010-2012 stosując się do zapisów zawartych w art. 31 ust. 1 i 3 ustawy o sporcie kwalifikowanym oraz art. 38 ust. 2 ustawy o sporcie⁵⁸, Związek obejmował wszystkich zawodników kadry narodowej ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków. Zawierano grupowe bezimienne umowy ubezpieczenia o sumie ubezpieczenia wynoszącej 10.000,00 zł. Obejmowały one wypadki jakie mogą wydarzyć się podczas uprawiania dyscypliny sportu określonej w umowie ubezpieczenia lub podczas wykonywania czynności związanych z uczestnictwem w kulturze fizycznej w czasie od chwili opuszczenia miejsca zamieszkania w celu

⁵⁶ W 2011 r. nastąpiła zmiana osobowa na tym stanowisku.

⁵⁷ W jednym przypadku trener prowadził działalność gospodarczą oraz w jednym wykonywał pracę na podstawie umowy-zlecenia (dotyczy p.o. trenera).

⁵⁸ Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r., Dz. U. Nr 127, poz. 857 ze zm.

R GW

uprawiania dyscypliny sportu lub uczestnictwa w kulturze fizycznej do czasu powrotu po zakończeniu tych zajęć oraz w życiu prywatnym.

(Dowody: akta kontroli str. 178-196, 199-243)

2.5. W cyklu przygotowań do IO Londyn 2012 w latach 2009-2012 łącznie brało udział 32 zawodników w konkurencjach szermierczych, z czego w 2009 r. – 31 osób, w 2010 r. – dziewięć osób⁵⁹, w 2011 r. – dziewięć osób⁶⁰ i w 2012 r. – 18 osób⁶¹.

Nominacje olimpijskie na IO Londyn 2012 uzyskało ośmiu zawodników⁶². W bezpośredniej rywalizacji sportowej na IO uczestniczyło siedmiu zawodników. Żaden z nich nie zrealizował planów wynikowych. Najlepsze miejsce wywalczyła kobieca drużyna we florecie – 5 miejsce wobec założeń startowych na poziomie 1-4 miejsca. Zawodnicy kadry narodowej PZS zdobyli na IO Londyn 2012 łącznie 4 punkty, zajmując 15 miejsce⁶³.

(Dowody: akta kontroli str. 28-46, 164-170, 244-254)

2.6. Ocena i podsumowanie udziału poszczególnych zawodników kadry narodowej PZS na IO Londyn 2012 zostały zamieszczone w dokumencie pn. „Ocena startu w zawodach mistrzowskich w sportach indywidualnych”⁶⁴ oraz sprawozdaniu pionu szkolenia⁶⁵.

Z ww. dokumentów wynikało, że plany przygotowań olimpijskich w zakresie szkoleniowym zostały zrealizowane. Główne przyczyny niepowodzeń polskich szermierzy na turnieju olimpijskim były spowodowane: niedyspozycją psychiczną, niedyspozycją zdrowotną, brakiem realizacji założeń taktycznych, niewłaściwym przygotowaniem mentalnym.

(Dowody: akta kontroli str. 244-254, 255-259, 260-340)

2.7. IO Londyn 2012 były dla PZS pierwszymi od 36 lat zawodami tej rangi podczas których nie wywalczone żadnego miejsca medalowego. W związku z zaistniałą sytuacją Zarząd Związku nie dokonał oceny efektywności kosztowej, tylko podsumował start olimpijski od strony merytorycznej oraz przeanalizował wysokość środków, która była przeznaczona na przygotowania olimpijskie w 2012 r. w porównaniu do środków finansowych pozostałych grup szkoleniowych.

W podsumowaniu tym wskazano, że w ramach przygotowań do IO Londyn 2012, PZS zabezpieczył m.in. środki finansowe w wysokości 666.000,00 zł na przygotowanie drużyny pięciu florecistek do startu olimpijskiego w ramach programu indywidualnego KPL 2012. Średnio na 1 zawodniczkę koszty wyniosły 133.200,00 zł. Wywalczone przez florecistki w konkurencji drużynowej piąte miejsce było równoznaczne ze zdobyciem 4 punktów w klasyfikacji punktowej IO. Koszt zdobycia 1 punktu wyniósł zatem 166.500,00 zł.

(Dowody: akta kontroli str. 444-447, 448-532)

2.8. Dokonując oceny sposobu finansowania działalności Związku ze środków publicznych, w tym funkcjonującego w latach 2009-2012 systemu finansowania przygotowań olimpijskich oraz zmian wprowadzonych do tego systemu po IO Londyn 2012, Prezes PZS podał w wyjaśnieniach, że Klub Polska Londyn 2012

⁵⁹ Wszyscy w programach indywidualnych.

⁶⁰ W ramach programów indywidualnych 8 osób, w ramach ścieżki indywidualnej 1 osoba.

⁶¹ W ramach programów indywidualnych 5 osób, w ramach ścieżek indywidualnych 13 osób.

⁶² W tym kobieca drużyna we florecie – 4 zawodniczki wraz z rezerwową.

⁶³ Razem z Grecją, Tunezją oraz gospodarzem igrzysk Wielką Brytanią.

⁶⁴ Sprawozdanie dla Ministerstwa Sportu.

⁶⁵ Z dokumentów tych wynikało m.in., że w IO w konkurencjach szermierczych brało udział łącznie 212 zawodników z 44 państw, zakwalifikowanych wg systemu opracowanego przez FIE. W konkurencjach szermierczych wręczono łącznie 30 medali dla zawodników 13 państw. Największą liczbę medali zdobyli zawodnicy 6 państw: Włochy – 7, Korea – 6, Chiny – 3, Rosja – 3, Ukraina – 2, Niemcy – 2, tj. łącznie 23 medale, co stanowiło 76,7% wszystkich medali. Pozostałych 7 medali, tj. 23,3%, zdobyli zawodnicy z pozostałych 7 państw (Węgry, Wenezuela, Egipt, Norwegia, Rumunia, Japonia, USA). Gospodarz igrzysk olimpijskich Wielka Brytania nie zdobył żadnego medalu. Statystycznie medale olimpijskie zdobyli zawodnicy 13 reprezentacji, co stanowiło 29,5% wszystkich państw uczestniczących w konkurencjach szermierczych. Punkty za miejsca 1-8 zdobywali zawodnicy z 20 krajów, tj. 45,5% państw uczestniczących.

w zaproponowanej przez Ministerstwo Sportu formule nie przyczynił się do zwiększenia poziomu wyszkolenia w szermierce oraz wyników osiągniętych na IO. Klub Polska Londyn 2012 był niepotrzebnym tworzeniem iluzji idealnych warunków dla najlepszych sportowców. Dużo lepszym rozwiązaniem byłoby przekazanie środków finansowych do dyspozycji Związku, który znając potrzeby polskiej szermierki ulokowałby je dużo efektywniej, niż stworzony przez Ministerstwo Sportu program zawężający pole działania i narzucający niekorzystne rozwiązania. Wtedy w wypadku niepowodzenia można by w 100% obarczyć winą Związek z konsekwencjami finansowymi włącznie na kolejne lata działalności. Prezes Związku wskazał również, że zawężenie finansowania sportu ze środków publicznych do kilku zawodniczek lub zawodników nie jest skutecznym sposobem na osiąganie najlepszych rezultatów. Powoduje to zmniejszenie rywalizacji, a co za tym idzie obniżenie poziomu sportowego. W szermierce osiągnięcie wysokiego rezultatu wynika ze szkolenia centralnego większej liczby zawodników, tak jak to miało miejsce jeszcze do 2009 r. włącznie, gdzie takie warunki szkolenia, jakie mieli zawodnicy zakwalifikowani do szkolenia w ramach projektu Klub Polska Londyn 2012 miało 8 zawodników w każdej broni (bez tworzenia dodatkowych umów), co gwarantowało właściwy rozwój w poszczególnych konkurencjach. W ocenie Prezesa Związku Klub Polska Londyn 2012 był „zabiegiem” populistycznym mającym na celu odwrócenie uwagi od coraz mniejszych dotacji na szkolenie wyczynowe polskiego sportu. Być może Ministerstwo Sportu potrzebowało również argumentu w staraniu się o większy budżet na sport i stworzenie programu Klub Polska Londyn 2012 wpłynęło korzystnie na zwiększenie finansowania sportu przez Państwo.

W ocenie Prezesa Związku środków finansowych na szkolenie kadry narodowej jest zbyt mało, aby w dzisiejszych czasach utrzymać w Polsce szermierkę wyczynową na światowym poziomie. Od 2011 r. PZS na szkolenie otrzymuje corocznie coraz mniej środków. Nie gwarantuje to w żaden sposób rozwoju szermierki w kraju. Brak środków, za które można średnio wyszkolić pierwszą reprezentację, w szermierce będzie się odbijał negatywnie w kolejnych latach (mniej satysfakcjonujących wyników, mniej medali, mniejsze zainteresowanie szermierką, mniej licencji, coraz niższe dotacje w kolejnych latach). Bez wystarczających środków finansowych na profesjonalne przygotowanie zawodników do startów w zawodach (opieka medyczna, bezpośrednie przygotowanie do startu, badania diagnostyczne, odżywki oraz co najważniejsze, dobre, systematyczne szkolenie centralne) nie będzie można rywalizować z najlepszymi szermierzami na świecie.

Ponadto Prezes Związku wskazał na problemy z utrzymaniem płynności przez Związek na początku każdego roku, które powodowane zbyt późnym (zdaniem PZS) organizowaniem przez MSiT konkursów na realizację zadań szkoleniowych.

(Dowody: akta kontroli str. 444-447)

2.9. Zgodnie z art. 82 ust. 2 ustawy o sporcie, do 16 października 2012 r. PZP dostosował swoją działalność do wymagań tej ustawy.

(Dowody: akta kontroli str. 341-344, 345-346, 388-443)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W 2009 r. PZS nie dopełnił, wynikającego z art. 31 ustawy o sporcie kwalifikowanym, obowiązku objęcia wszystkich zawodników kadry narodowej w szermierce ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków w uprawianym sporcie. Przez cały rok 2009 zakres osobowy ubezpieczenia obejmował 270 sportowców. Stan osobowy kadry narodowej w szermierce wynosił w tym czasie 300 zawodników. Oznaczało to, że ubezpieczeniem nie było objętych 30 (10%) członków kadry narodowej w szermierce. Jak wyjaśnił Prezes PZS brak ubezpieczenia w 2009 r. wszystkich zawodników kadry narodowej w szermierce był

spowodowany problemami organizacyjnymi jakie powstały w Związku po zmianie Zarządu w grudniu 2008 r. Na początku 2009 r. został poszerzony skład kadry narodowej w szermierce przez nowy Zarząd, ale przez przeoczenie nie zmieniono warunków posiadanej już polisy ubezpieczeniowej.

(Dowody: akta kontroli str. 178-243, 197-198)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Pomimo powołania w Związku w styczniu 2013 r. Zespołu ds. Strategii i Rozwoju oraz wniosków wynikających ze sprawozdań Komisji Rewizyjnej Związku, do dnia zakończenia czynności kontrolnych w PZS, tj. do dnia 27 marca 2014 r., nie została opracowana strategia rozwoju szermierki w Polsce. W ocenie NIK uniemożliwia to należyte realizowanie celów Związku, do których należą m.in. rozwój szermierki na terenie kraju, przygotowywanie reprezentantów Polski do uczestnictwa w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym w szermierce oraz organizowanie działalności edukacyjnej, wychowawczej i popularyzatorskiej w zakresie szermierki (§ 9 Statutu Związku⁶⁶). Zgodnie z § 10 Statutu Związku, ww. cele PZS realizuje bowiem m.in. poprzez opracowanie kierunków rozwoju szermierki w kraju.

(Dowody: akta kontroli str. 74-116, 351-362)

2. W ocenie NIK, wobec faktu niezrealizowania na IO Londyn 2012 założeń startowych (planów wynikowych), a w szczególności braku zdobyczy medalowych przez czołowych szermierzy, przygotowaną i realizowaną przez PZS koncepcję przygotowań do ww. imprezy należy uznać za nieskuteczną.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność PZS w zakresie planowania i zabezpieczenia organizacyjnego przygotowań zawodników kadry narodowej do IO Londyn 2012 oraz stopnia realizacji przyjętych celów w tym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Poinformowanie MSiT o skali i zakresie niezgodnego z przeznaczeniem wydatkowania przez PZS środków dotacji w ramach dofinansowania do przygotowań olimpijskich Londyn 2012 oraz przygotowania do MŚ lub ME w dyscyplinach/sportach olimpijskich w latach 2009-2012.
2. Dokonanie zwrotu na rachunek bankowy Ministerstwa Sportu kwoty odsetek bankowych z tytułu oprocentowania środków dotacyjnych za rok 2010 i 2011.
3. Opracowanie strategii rozwoju szermierki w Polsce.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

⁶⁶ W brzmieniu uchwalonym przez Walne Zgromadzenie Delegatów PZS w dniu 1 grudnia 2013 r.

L GW

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

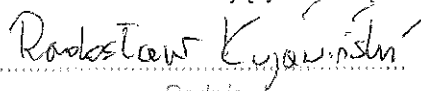
Wrocław, dnia 18 kwietnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
z up. Dyrektora

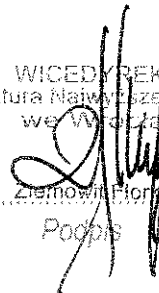
Kontrolerzy:

Grzegorz Niemczyk
Specjalista kontroli państwowej

Podpis

Radosław Kujawiński
Doradca prawny
kontroler nadzorujący kontrole

Podpis

WICEDYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu

Ziemowit Florjowski
Podpis

